

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.....	VII
ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ.....	XV
ΓΕΝΙΚΗ ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	1

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΤΟ ΞΕΠΛΥΜΑ ΒΡΟΜΙΚΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΣ ΩΣ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΔΙΕΘΝΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΟΙΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

§1. Εισαγωγή	5
§2. Η επιρροή του αμερικανικού δικαίου στη διαμόρφωση των διεθνών κανόνων για την ποινική αντιμετώπιση του ξεπλύματος βρόμικου χρήματος	8
§3. Οι προβλέψεις του διεθνούς δικαίου	10
I. Οι διαπιστώσεις της διεθνούς κοινότητας για τη βλαπτικότητα του ξεπλύματος βρόμικου χρήματος	10
II. Η Σύμβαση του ΟΗΕ κατά του παράνομου εμπορίου των ναρκωτικών και των ψυχοτρόπων ουσιών (1988)	13
III. Η Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης σχετικά με το ξέπλυμα, την έρευνα, το πάγωμα και την κατάσχεση των προϊόντων του εγκλήματος (1990)	14
IV. Η Σύμβαση του ΟΗΕ για τη διεθνική οργανωμένη εγκληματικότητα (2000).....	17
V. Η Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης σχετικά με το ξέπλυμα, την έρευνα, το πάγωμα και την κατάσχεση των προϊόντων του εγκλήματος και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας (2005).....	18
VI. Το ξέπλυμα βρόμικου χρήματος ως διεθνές έγκλημα με ευρεία έννοια....	19
§4. Οι προβλέψεις του ευρωπαϊκού ποινικού δικαίου	22
I. Το «ιδιαίτερα σοβαρό και διασυνωριακό» ξέπλυμα βρόμικου χρήματος ως αντικείμενο της ευρωπαϊκής αντεγκληματικής πολιτικής	22
II. Οι ρυθμίσεις στο πλαίσιο της προσέγγισης των ουσιαστικών ποινικών δικαίων των κρατών μελών.....	25
1. Η οδηγία 91/308/ΕΟΚ της 10 ^{ης} Ιουνίου 1991	26

2.	Η κοινή δράση 98/699/ΔΕΥ της 3 ^{ης} Δεκεμβρίου 1998	27
3.	Η απόφαση-πλήασιμο της 26 ^{ης} Ιουνίου 2001	28
4.	Η οδηγία 2001/97/ΕΚ της 4 ^{ης} Δεκεμβρίου 2001	28
5.	Η οδηγία 2005/60/ΕΚ της 26 ^{ης} Οκτωβρίου 2005	29
III.	Οι ρυθμίσεις στο πλαίσιο του προγράμματος αμοιβαίας αναγνώρισης των ποινικών αποφάσεων	30
1.	Η απόφαση-πλήασιμο 2003/577/ΔΕΥ της 22 ^{ης} Ιουλίου 2003	32
2.	Η απόφαση-πλήασιμο 2005/212/ΔΕΥ της 24 ^{ης} Φεβρουαρίου 2005	33
3.	Η απόφαση-πλήασιμο 2006/783/ΔΕΥ της 6 ^{ης} Οκτωβρίου 2006	35
4.	Το πρωτόκολλο του έτους 2001 στη σύμβαση για την αμοιβαία δικαστική συνδρομή επί ποινικών υποθέσεων μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης	36

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Η ΠΟΙΝΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΞΕΠΛΥΜΑΤΟΣ ΒΡΟΜΙΚΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΣ ΩΣ ΕΚΦΡΑΣΗ ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΑΝΤΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

§1.	Εισαγωγή	39
§2.	Το μοντέλο της διεθνούς αντεγκληματικής πολιτικής με σκοπό την αποστέρηση του εγκλημάτια από τα οικονομικά έσοδα του εγκλημάτια του	40
I.	Ο στόχος: Η καταπολέμηση της εγκληματικότητας του υψηλού κέρδους ..	40
II.	Τα υψηλά έσοδα από το οργανωμένο έγκλημα	42
III.	Τα υψηλά έσοδα από το οικονομικό έγκλημα	43
IV.	Τα υψηλά έσοδα από κάθε έγκλημα	46
1.	Οι διαπιστώσεις	46
2.	Η νομική θεμελίωση στο διεθνές δίκαιο	47
3.	Η νομική θεμελίωση στο ευρωπαϊκό ποινικό δίκαιο	48
V.	Τα εγκλήματα κέρδους με διεθνείς όψεις	51
§3.	Η ποινικοποίηση του ξεπλύματος βρόμικου χρήματος ως μέσο επιβολής της δήμευσης του περιουσιακού προϊόντος του βασικού αδικήματος	52

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

ΤΑ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΑ ΕΝΝΟΜΑ ΑΓΑΘΑ ΤΟΥ ΞΕΠΛΥΜΑΤΟΣ ΒΡΟΜΙΚΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΣ

§1.	Εισαγωγή	57
-----	----------------	----

§2. Οι διατυπωθείσες απόψεις για το έννομο αγαθό του ξεπλήγματος και η σχετική κριτική	60
§3. Η σταθερότητα και η ακεραιότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος.....	65
I. Οι προϋποθέσεις θεώρησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος ως ενόμου αγαθού του ξεπλήγματος	65
II. Η θέση του Έλληνα νομοθέτη του ν. 3691/2008	67
1. Η υπόσταση της τοποθέτησης ή διακίνησης εγκληματικών εσόδων στον χρηματοπιστωτικό τομέα (άρθρο 2 παρ. 2 στ. δ ν. 3691/2008).....	69
2. Οι υποστάσεις της επιδίωξης και της συγκάλυψης (άρθρο 2 παρ. 2 στ. α και β ν. 3691/2008)	70
3. Η υπόσταση της κτήσης ή κατοχής (άρθρο 2 παρ. 2 στ. γ ν. 3691/2008)	70
§4. Η απονομή της ποινικής δικαιοσύνης.....	70
I. Ο προβληματισμός	70
II. Η θέση του Έλληνα νομοθέτη του ν. 3691/2008	74
1. Το γνήσιο ξεπλήγμα βρόμικου χρήματος: Οι υποστάσεις της επιδίωξης και της συγκάλυψης (άρθρο 2 παρ. 2 στ. α και β ν. 3691/2008).....	74
2. Η υπόσταση της διακίνησης εγκληματικών εσόδων στον χρηματοπιστωτικό τομέα (άρθρο 2 παρ. 2 στ. δ ν. 3691/2008).....	78
3. Η κατ' εξαίρεση προστασία της απονομής της αλληλοδαπής ποινικής δικαιοσύνης	79
§5. Η ταύτιση των ενόμων αγαθών του βασικού αδικήματος και του συναφούς ξεπλήγματος	81
§6. Και ένα «ψευδοαγαθό»: Η προληπτική προστασία του ενόμου αγαθού του βασικού αδικήματος	82
I. Η υπόσταση της κτήσης ή κατοχής (άρθρο 2 παρ. 2 στ. γ ν. 3691/2008)	82
§7. Η δικαιοσύνη ή η ακριβοδικία κατά την κατανομή του πλούτου ως έννομο αγαθό της υπόστασης της συγκάλυψης (άρθρο 2 παρ. 2 στ. β ν. 3691/2008)	85
§8. Περιληπτική επισκόπηση των ενόμων αγαθών του ξεπλήγματος βρόμικου χρήματος	87

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΤΟ ΞΕΠΛΥΜΑ ΒΡΟΜΙΚΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΣ ΣΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΠΟΙΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ (ν. 3691/2008)

§1. Εισαγωγή	91
§2. Το βασικό αδίκημα (ή εγκληματική δραστηριότητα).....	91
I. Τα απαιτούμενα χαρακτηριστικά του βασικού αδικήματος.....	92
II. Η προέλευση της περιουσίας από το βασικό αδίκημα	97
III. Η επίδραση των λόγων εξάλειψης του αξιολογίου του βασικού αδικήματος και της απαλλοτρίωσης από την ποινή στο τιμωρητό του συναφούς ξεπλύματος	100
1. Το προγενέστερο δίκαιο (άρθρο 2 παρ. 1 εδ. δ ν. 2331/1995).....	100
2. Η ισχύουσα διάταξη του άρθρου 45 παρ. 3 ν. 3691/2008.....	101
2.1. Τα γενικά χαρακτηριστικά της ρύθμισης	101
2.2. Οι προβλεπόμενες περιπτώσεις	102
2.3. Η προτεινόμενη «de lege ferenda» επίδραση όλων των λόγων εξάλειψης του αξιολογίου του βασικού αδικήματος στο τιμωρητό του ξεπλύματος.....	107
IV. Η επίδραση ορισμένων λόγων αθώωσης του υπαίτιου του βασικού αδικήματος στη τιμωρία του ίδιου ή άλλου για ξέπλυμα	108
§3. Οι ειδικές υποστάσεις του ξεπλύματος βρόμικου χρήματος	110
I. Η υπόσταση της επιδίωξης (άρθρο 2 παρ. 2 στ. α ν. 3691/2008).....	111
1. Η αντικειμενική υπόσταση του εγκλήματος	111
1.1. Οι διακρίσεις του εγκλήματος	111
1.2. Η εγκληματική συμπεριφορά	113
2. Η υποκειμενική υπόσταση του εγκλήματος.....	114
2.1. Η υπαιτιότητα.....	114
2.2. Το υποκειμενικό στοιχείο του αδικού: Ο σκοπός της απόκρυψης ή συγκάλυψης της παράνομης προέλευσης της περιουσίας ή της παροχής συνδρομής σε εμπλεκόμενο στην εγκληματική δραστηριότητα.....	117
II. Η υπόσταση της συγκάλυψης (άρθρο 2 παρ. 2 στ. β ν. 3691/2008).....	121
1. Η αντικειμενική υπόσταση του εγκλήματος	122
1.1. Οι διακρίσεις του εγκλήματος	122
1.2. Η εγκληματική συμπεριφορά	124
2. Η υποκειμενική υπόσταση του εγκλήματος.....	125
III. Η υπόσταση της κτήσης ή κατοχής (άρθρο 2 παρ. 2 στ. γ ν. 3691/2008).	126
1. Η αντικειμενική υπόσταση του εγκλήματος	128

1.1. Η κατοχή της περιουσίας	128
1.2. Η απόκτηση της περιουσίας	130
1.3. Η χρήση της περιουσίας	132
1.4. Η διαχείριση της περιουσίας	132
2. Η υποκειμενική υπόσταση του εγκλήματος.....	136
IV. Η υπόσταση της τοποθέτησης ή διακίνησης εγκληματικών εσόδων στον χρηματοπιστωτικό τομέα (άρθρο 2 παρ. 2 στ. δ ν. 3691/2008).....	137
1. Η αντικειμενική υπόσταση του εγκλήματος	138
1.1. Οι διακρίσεις του εγκλήματος	138
1.2. Η εγκληματική συμπεριφορά	140
2. Η υποκειμενική υπόσταση του εγκλήματος.....	145
2.1. Η υπαιτιότητα.....	145
2.2. Το υποκειμενικό στοιχείο του αδίκου: Ο σκοπός πρόσδωσης νομιμοφάνειας στα προερχόμενα από βασικό αδίκημα έσοδα.....	147
§4. Το τιμωρητό του «αυτοξεπλήματος» (άρθρο 45 παρ. 1 στ. ε ν. 3691/2008) ..	150
I. Η ρύθμιση του άρθρου 45 παρ. 1 στ. ε ν. 3691/2008 και η απαγόρευση αναδρομικής του εφαρμογής.....	151
II. Οι κατ' ιδίαν περιπτώσεις ξεπλήματος	154
1. Οι υποστάσεις της επιδίωξης, της συγκάλυψης και της διακίνησης εγκληματικών εσόδων στον χρηματοπιστωτικό τομέα (άρθρο 2 παρ. 1 στ. α, β και δ ν. 3691/2008)	154
2. Η υπόσταση της κτήσης ή κατοχής (άρθρο 2 παρ. 2 στ. γ ν. 3691/2008)	156
§5. Η παράσταση πολιτικής αγωγής στην ποινική διαδικασία για ξέπλημα βρόμικου χρήματος	158
I. Η παράσταση πολιτικής αγωγής στην ποινική διαδικασία για ξέπλημα εγκείμενου στην υπόσταση της επιδίωξης ή της συγκάλυψης (άρθρο 2 παρ. 2 στ. α και β ν. 3691/2008)	158
II. Η παράσταση πολιτικής αγωγής στην ποινική διαδικασία για τοποθέτηση ή διακίνηση εγκληματικών εσόδων στον χρηματοπιστωτικό τομέα (άρθρο 2 παρ. 2 στ. δ ν. 3691/2008).....	158
III. Η παράσταση πολιτικής αγωγής στην ποινική διαδικασία για ξέπλημα εγκείμενου στην υπόσταση της κτήσης ή κατοχής (άρθρο 2 παρ. 2 στ. γ ν. 3691/2008)	159
§6. Το ξέπλημα βρόμικου χρήματος ως παράδειγμα του αυταρχικού μοντέλου του ποινικού δικαίου και ο έλεγχος τήρησης της αρχής της αναλογικότητας...	159
I. Η έννοια του αυταρχικού μοντέλου του ποινικού δικαίου	160

II. Ο έλεγχος της τήρησης της αρχής της νομιμότητας κατά την ποινικοποίηση του ξηπλήματος	161
III. Ο έλεγχος της τήρησης της αρχής της αναλογικότητας μεταξύ της βαρύτητας του ξηπλήματος και της προβλεπόμενης ποινής	164
IV. Ο έλεγχος της τήρησης της αρχής της αναλογικότητας μεταξύ της βαρύτητας του βασικού αδικήματος και της επιβαλλόμενης για ξηπλυμα ποινής	169

ΜΕΡΟΣ ΠΕΜΠΤΟ

ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΠΟΙΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ «STRICTO SENSU» (ΑΡΘΡΑ 5-11 ΠΚ)

§1. Εισαγωγή	173
§2. Ο διπλά αξιόποινος χαρακτήρας του βασικού αδικήματος που τελέστηκε στην αλλοδαπή	174
I. Πρόκειται για εξωτερικό όρο του αξιοποίνου.....	174
II. Ο δικαιολογητικός λόγος θέσπισης του όρου	175
III. Αρκεί να είναι «in abstracto» αξιόποινη πράξη το βασικό αδίκημα που τελέστηκε στην αλλοδαπή;.....	178
§3. Η αρχή της εδαφικότητας (άρθρο 5 παρ. 1 ΠΚ).....	180
I. Ο τόπος τέλεισης του ξηπλήματος βρόμικου χρήματος από πηλευράς ουσιαστικού ποινικού δικαίου (άρθρο 16 ΠΚ).....	181
1. Ο τόπος τέλεισης της υπόστασης της επιδίωξης (άρθρο 2 παρ. 2 στ. α ν. 3691/2008).....	181
2. Ο τόπος τέλεισης της υπόστασης της συγκάλυψης (άρθρο 2 παρ. 2 στ. β ν. 3691/2008).....	184
3. Ο τόπος τέλεισης της υπόστασης της κτήσης ή κατοχής (άρθρο 2 παρ. 2 στ. γ ν. 3691/2008).....	186
4. Ο τόπος τέλεισης της υπόστασης της τοποθέτησης ή διακίνησης εγκληματοικών εσόδων στον χρηματοπιστωτικό τομέα (άρθρο 2 παρ. 2 στ. δ ν. 3691/2008).....	188
II. Η απαγόρευση καταχρηστικής εφαρμογής της αρχής της εδαφικότητας σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο.....	189
III. Ζητήματα συμμετοχής από πηλευράς διεθνούς ποινικού δικαίου «stricto sensu»	191
§4. Οι αρχές της ενεργητικής και της παθητικής προσωπικότητας (άρθρα 6 και 7 ΠΚ).....	194

I.	Η αρχή του διπτού αξιοποιήσιμου του ξηπιλήματος που τελείστηκε στην αλληλοδαπή.....	197
1.	Οι δικαιολογητικοί λόγοι της αρχής του διπτού αξιοποιήσιμου.....	199
2.	Οι συνέπειες της ουσιαστικής φύσης της αρχής του διπτού αξιοποιήσιμου.....	201
3.	Πότε η πράξη είναι αξιοποιήσιμη σύμφωνα με το αλληλοδαπό δίκαιο.....	204
4.	Απαιτείται η πράξη να είναι «in concreto» αξιοποιήσιμη σύμφωνα με το αλληλοδαπό δίκαιο.....	207
5.	Η προτεινόμενη «de lege ferenda» εξαίρεση από την αρχή του διπτού αξιοποιήσιμου για τη δίωξη του τελειοθέντος στην αλληλοδαπή ξηπιλήματος όταν το βασικό αδίκημα εμπίπτει στο οργανωμένο έγκλημα (άρθρο 187 ΠΚ).....	211
II.	Το προσωπικό πεδίο ισχύος των άρθρων 6 και 7 ΠΚ.....	215
1.	Ο Έλληνας και ο αλληλοδαπός πολίτης.....	217
2.	Τα ελληνικά νομικά πρόσωπα ως παθόντες από έγκλημα που τελείστηκε σε βάρος τους στην αλληλοδαπή.....	220
III.	Η δίωξη του ξηπιλήματος σε βαθμό πλημμελήματος που τελείστηκε στην αλληλοδαπή.....	223
1.	Ζητήματα έγκλησης του παθόντος.....	225
2.	Ζητήματα αίτησης της κυβέρνησης του αλληλοδαπού τόπου τέλεισης του ξηπιλήματος.....	233
IV.	Οι περιπτώσεις του ακαταδίωκτου του ξηπιλήματος που τελείστηκε στην αλληλοδαπή (άρθρο 9 ΠΚ).....	239
1.	Συνοπτική ερμηνεία του άρθρου 9 ΠΚ.....	239
2.	Η διεθνής διάσταση της αρχής «ne bis in idem».....	242
2.1.	Η κατοχύρωση της αρχής στο άρθρο 9 παρ. 1 εδ. α ΠΚ.....	244
2.2.	Η ευρωπαϊκή διάσταση της αρχής «ne bis in idem» (άρθρο 54 Σύμβασης Εφαρμογής Συμφωνίας Σένγκεν).....	249
§5.	Η μη εφαρμογή της αρχής της παγκόσμιας δικαιοσύνης (άρθρο 8 περ. ια ΠΚ) για τη δίωξη του ξηπιλήματος βρόμικου χρήματος.....	252
	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	257
	ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ	271